

Till
Tillståndsutskottet

Alkoholservice via roomservice på hotell

Svar på uppdrag från tillståndsutskottet att redovisa förhållandena kring alkoholservice i samband med roomservice på hotell.

Förslag till beslut

1. Tillståndsutskottet godkänner redovisningen i detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerat uppdrag.
2. Ärendet överlämnas till socialtjänstnämnden med förslag att nämnden tillskriver Statens folkhälsoinstitut (FHI) om att inarbeta anvisningar kring frågan om roomservice i Handbok Alkohollagen.

Eddie Friberg

Ann Hilmersson

Ärendets beredning

Vid tillståndsutskottets sammanträde 2004-06-23 fick förvaltningen i uppdrag att redovisa förhållandena kring alkoholservice i samband med roomservice på hotell.

Förvaltningens redovisning och synpunkter

Förvaltningens uppfattning är att det i alkohollagen saknas såväl definition som reglering av alkoholservice i samband med roomservice. Detsamma har tidigare gällt för alkoholservice från minibar på hotell, som i likhet med alkoholservice via roomservice i praktiken förekommit utan någon form av reglering. De båda serveringsformerna påminner i hög grad om varandra. Bestämmelser om alkoholservice via roomservice borde ha införts i alkohollagen 1995-01-01 samtidigt med bestämmelserna om minibarer.

Alkoholservice via minibarer och roomservice har förekommit sedan mycket lång tid tillbaka. Tillstånd för sådana serveringsformer förelåg redan år 1995 då ansvaret för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen (AL) överfördes till kommunerna från länsstyrelserna.

Idag finns det 18 hotell i Stockholms stad som har tillstånd för alkoholservice via minibarer och 12 hotell som har det för service via roomservice. Dessutom kan det inte uteslutas att en del företag som driver hotell med serveringstillstånd lever i tron om att inga särskilda tillstånd krävs för sådan service.

Frågan om alkoholservice via minibarer regleras i 7 kap. 8 § AL. I lagen står att service av alkoholdrycker från minibar får ske på hotell med serveringstillstånd. Sådan service är alltså inte tillåten om hotellet och restaurangen drivs av olika bolag/firmor. Statens folkhälsoinstitut (FHI) har bemyndigats av regeringen att meddela närmare bestämmelser om den aktuella typen av service. Föreskrifterna om service från minibarer på hotell har följande lydelse:

- 1 § Med minibar avses skåp med alkoholdryck på ett hotellrum.
- 2 § Minibar ska vara låsbar.
- 3 § Tillgång till minibar får endast lämnas till hotellgäst efter begäran från denne.
- 4 § Tillgång till minibar får inte lämnas till gäst som inte har fyllt 18 år.

Av 6 kap. 4 § AL framgår att inga särskilda regler vad gäller serveringstid och utrymningstid föreligger vid service från minibarer. Vidare får hotellgäst på hotellrummet såväl förvara som förtära egna alkoholdrycker. I andra fall när tillstånd för alkoholservice föreligger är detta inte tillåtet, enligt 6 kap. 8 § AL respektive 6 kap. 9 § AL (det så kallade förvarings- och förtäringförbudet).

Som framgår ovan är det förvaltningens uppfattning att alkoholservice via roomservice inte är definierat och reglerat i alkohollagen, men det existerar precis som minibarer tidigare gjorde i praktiken sedan många år tillbaka såväl i Stockholm som i många av landets övriga kommuner.

Förvaltningen har haft kontakt med cheferna för tillståndsenheten i Göteborg och Malmö. I båda städerna förelåg i likhet med Stockholm tillstånd från

länsstyrelsen för servering via roomservice vid kommunaliseringen 1995. I Göteborg har man i likhet med Stockholm fortsatt att medge sådana tillstånd medan man i Malmö inte har givit några nya. I såväl Malmö som Göteborg ser man det som önskvärt att någon form av reglering eller anvisningar kommer till stånd.

Det som tillståndsmyndigheten i Stockholms stad menar med alkoholserving via roomservice är att personal på hotell efter beställning levererar alkoholdrycker till hotellrummet på motsvarande sätt som annan service kan ges till hotellgäst på dennes rum. Alkoholserving via roomservice tillåts under restaurangens ordinarie serveringstid i de rum som tillstånd meddelats för, med ett par undantag där tillstånd givits dygnet runt innan det blev känt att detta strider mot gällande bestämmelser. Ett par sådana föreligger även sedan länsstyrelsens tid. Totalt handlar det om 4 st. tillstånd för roomservice dygnet runt. Det förutsätts även att lagad mat kan tillhandahållas för den som så önskar. Det så kallade förvarings- och förtäringförbudet som tidigare refererats kan av naturliga skäl inte tillämpas. Ej heller utövas tillsyn på hotellrum.

Ovanstående definition och tillämpning gäller även i Göteborg förutom att de kallar roomservicen för ”servering till slutet sällskap på hotellrum”. De använder således inte termen roomservice

Förvaltningen har informerat dem som ställt frågor och/eller ansökt om servering via roomservice om ovanstående definition och tillämpning men inte genomfört någon bred informationsinsats. Det har förvaltningen känt sig förhindrad att göra med anledning av den osäkerhet som råder i frågan.

Fråga har ställts till FHI om möjligheten för dem, i egenskap av nationell tillsynsmyndighet, att definiera och reglera frågan. Förvaltningen har tidigare uppfattat att för det krävs mandat från regeringen. Vid närmare samtal med chefen för tillsynsenheten på FHI har bland annat följande framkommit. Det äger sin riktighet att begreppet roomservice inte finns i alkohollagen men att företeelsen benämnd ”servering av alkoholdryck på hotellrum till hotellgäst” existerat sedan mycket lång tid tillbaka. Företeelsen ryms inom gällande lagstiftning och vidare anvisningar för tillämpning finns i uttalanden/ anvisningar från 1970-talet då den dåvarande nationella alkoholmyndigheten, Kungliga Kontrollstyrelsen, upprättade sådana som synes ha bärighet även idag. Med anledning av propåer från en rad kommuner och vissa oönskade handlingsmönster som utvecklats inom ramen för begreppet roomservice har de dock påbörjat ett arbete som ska leda till att frågan inarbetas i FHI:s handbok - Handbok Alkohollagen. Förvaltningens tidigare uppfattning att det krävdes mandat från regeringen att definiera och reglera frågan var således felaktig.

De tankar som Kungliga Kontrollstyrelsen gav uttryck för kring alkoholserving till gäst på hotellrum var i huvudsak följande. (Myndigheten

använde sig inte av begreppet roomservice). Förtäring av alkoholdrycker på det egna hotellrummet är av så privat karaktär att tillsynsbefogenheten för tillsynsmyndighet inte föreligger. Ej heller kan det så kallade förvarings- och förtäringförbudet tillämpas. Vidare ankommer det på tillståndshavaren att upprätthålla kraven på ordning och nykterhet samt tillse att ingen underårig, varken direkt eller via langning, får tillgång till alkoholdrycker. Tillgång till lagad mat förutsätts och serveringstiderna följer de ordinarie men reglerna om 30 minuters utrymningstid kan ej tillämpas.

Med anledning av vad som framkommit vid kontakt med FHI reviderar förvaltningen sin tidigare uppfattning om att regeringen bör tillskrivas för en definition och reglering av frågan. Vägledning behövs dock genom anvisningar från FHI i deras handbok – Handbok Alkohollagen. Inte minst mot bakgrund av att det råder olika uppfattningar bland jurister huruvida gamla uttalanden från Kungliga Kontrollstyrelsen har bärighet idag. Dessutom är inte deras uttalanden kända inom mer än en mycket begränsad krets. I avsaknad av vägledning i frågan har tillståndsmyndigheterna mycket svårt att hantera den och risken är stor att oönskade handlingsmönster utvecklas.

Således föreslås förvaltningen att tillståndsutskottet föreslår socialtjänstnämnden att tillskriva FHI om att inarbeta anvisningar i Handbok Alkohollagen kring frågan om roomservice till stöd för tillståndsmyndigheter att handlägga sådana frågor och för tillståndshavare att efterleva gällande bestämmelser. Den definition och de regler som tillståndsmyndigheten i Stockholms stad tillämpar förordas. Det bör dock även kunna övervägas att tillåta alkoholserving via roomservice dygnet runt. Detta förutsatt att även lagad mat kan tillhandahållas. Denna uppfattning är utifrån det faktum att högre grad av kontroll avseende ordning och nykterhet samt till vem servering äger rum föreligger vid servering via roomservice än från minibarer, vilken tillåts dygnet runt. Visserligen är mängden alkoholdrycker i minibar begränsad men det föreligger ändå en teoretisk möjlighet att få den påfylld dygnet runt. Även hur det förhåller sig med det bör FHI uttala sig om. Alkoholserving via roomservice bör inte heller tillåtas om någon i sällskapet på hotellrummet är under 18 år. Ej heller om någon är märkbart berusad eftersom personalen förutsätts lämna rummet efter serveringen. Kontrollen över alkoholservingen överläts därefter till gästerna själva. Vid servering från minibarer saknas dock även initial kontroll över serveringen. Frågorna om underåriga och servering till märkbart berusad skulle också kunna överlätas till tillståndshavare att i ett så kallat egentillsynsprogram (även i vissa sammanhang kallat alkoholpolicy) reglera hur serveringen ska handhas, vilka interna rutiner som ska gälla så att servering till underårig och/eller märkbart berusade förhindras.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen att tillståndsutskottet överlämnar ärendet till socialtjänstnämnden med förslag att FHI tillskrivs om att anvisningar för alkoholserving via roomservice på hotell snarast inarbetas i deras handbok - Handbok Alkohollagen.